

ŐSZI KÉZMŰVES ÖTLETEK

a hozzávalót séta közben szeditek fel a földről, és egy fillérbe sem kerül

Ez a lap arra épül, amit egy délutáni sétán fel lehet szedni a földről. Vigyetek magatokkal egy kosarat vagy egy vászonzsákot, és szedjétek tele. A műhely otthon van, a hozzávalók kint.

Vadgesztenye

Makk

Makk-kupak

Toboz

Színes falevél

Juharmag

Vékony gally

Kosár otthonról

MIT CSINÁLJATOK VELE, MIELŐTT HOZZÁKEZDETEK

- Válogassátok szét.** A repedt, a lyukas és a puha darab mehet a komposztra. A férges gesztenye pár nap múlva kilyukad, és a kész báb szétesik.
- Mossátok meg langyos vízben,** és töröljétek szárazra. A tobozt elég kiporolni.
- Fagyasszátok le egy éjszakára** zárt zacskóban. A fagy elpusztítja a termésben megbújó apró bogarakat.
- Szárítsátok két-három napig** újságpapíron, egy rétegben, szellős helyen. A toboz közben kinyílik, ez normális.
- Csak ezután kezdjétek bele.** Nedves terméshez nem tapad a ragasztó, és a kész báb később bepenészedik.

Radiátorra ne tegyétek

A radiátoron a gesztenye héja megreped, a levél pedig percek alatt megbarnul. Szellős, hűvös helyen lassabban szárad, de minden ép marad.

A vadgesztenye és a makk nem ennivaló

A vadgesztenye nem azonos a szelídgesztenyével, amit sütni szoktak. Ha a gyerek lenyeli, rosszul lesz tőle, és a maktól ugyanúgy. Hároméves kor alatt mindkettő fulladásveszélyes, ezért ilyen kicsi gyerek mellett csak felnőtt kezében legyen. A vadgesztenye a kutának is mérgező: tegyétek olyan polcra, ahol nem éri el, és ha mégis lenyel egyet, vigyék állatorvoshoz.

HAT TERMÉSBÁB

gesztenyéből, makkból és tobozból, lépésről lépésre

GESZTENYE-EMBER

Egy nagy gesztenye a test, egy kisebb a fej. Öt fogpiszkáló kell: négy a karnak és a lábnak, egy a fej rögzítéséhez. A lyukakat felnőtt fúrja ki, a gyerek rakja össze.

MAKK-MANÓ

Egy makk a test, a kupakja a sapka: egy csepp ragasztó tartja a helyén. Az arcot filctollal rajzoljátok rá, a szakállt vattából vagy fehér fonálból ragasszátok alá.

TOBOZ-SÜNI

A tobozt fektessétek le. Az orra a hegyesebb végére kerül: egy makk vagy egy gyurmagolyó, a szeme két apró pötty. Tüskét nem kell csinálni, azt a toboz pikkelyei adják.

TOBOZ-BAGOLY

Állítsátok fel a tobozt, az lesz a test. Két makk-kupak a szeme, egy sárga papírháromszög a csőre, két falevél a szárnya. A szárnyat csúsztassátok a pikkelyek közé, ott megtartja magát.

GESZTENYE-HERNYÓ

Négy-öt gesztenyét fűzzetek fel egy hurkapálcára. A lyukat mindegyiken felnőtt fúrja át, és mindig ugyanolyan magasan, különben a hernyó kanyarodni fog.

MAKK-EGÉR

Fektessétek le a makkot, a hegyes vége lesz az orra. Két apró falevél a füle, egy darab zsinag a farka, a szeme két pötty. Ehhez fúrni sem kell.

A lyukfúrás felnőtt-munka, és van rá egy biztonságos módja

A gesztenye héja kemény és sima, ezért a szerszám könnyen megcsúszik rajta. Ne a tenyeredben tartsd, amíg fúrsz: tedd le egy vágódeszkára, és ha gurul, fogd meg egy konyharuhával. Vékony fúrószárral vagy árral megy, tűvel nem. A frissen szedett gesztenye könnyen enged, az egy hete szárított már kemény.

Ha nincs otthon fogpiszkáló

Jó helyette a darabokra tört hurkapálca vagy a levágott fejű gyufaszál. Ragasztóval is megy: óvodásokhoz a gyurmaragasztó jobb a folyékonynál, mert nem kell megvárni a száradását, és amit rosszul raktak össze, szét lehet szedni.

Ami éles vagy forró a munka közben

A fogpiszkáló vége hegyes. A kész báb ezért nem játék hároméves alatti kistestvérnek, és éjszakára ne kerüljön a gyerek ágyába. A ragasztópisztoly hegye 150 fok fölé melegszik, és a kifolyt ragasztó másodpercekig éget. A pisztoly ezért tízéves korig kizárólag felnőtt kezében van, tíz év fölött is csak felnőtt mellett. Addig folyékony ragasztó vagy gyurmaragasztó megy.

A FALEVÉL HÁROM ÚTJA

présbe teszitek, papírra nyomjátok, vagy állat lesz belőle

PRÉSELÉS, HA VAN EGY HETETEK

1. Töröljétek szárazra a levelet, és simítsátok ki a felkunkorodott széléit.
2. Fektesseitek a leveleket újságpapír közé úgy, hogy ne érjenek össze, és tegyetek rájuk három vastag könyvet. A kupac aljára ne a kedvenc könyvetek kerüljön: a levél nedvességet ad le.
3. Két-három naponta cseréljétek a papírt. Ezen múlik, hogy megpenészedik-e.
4. Hét-tíz nap múlva kész. Akkor jó, ha papírvékony, merev, és felemelve nem hajlik meg. Ha sürgős, két papírlap között, gőz nélküli vasalóval is megszárázható.

LEVÉLNYOMAT, HA VAN TÍZ PERCETEK

1. Fektesseitek a levelet az asztalra, a FONÁKJÁVAL, vagyis az alsó felével felfelé. Az erek azon az oldalon állnak ki, és a rajzot azok adják.
2. Tegyetek rá egy vékony papírt. A fénymásolópapír jó, a rajzlap már túl vastag.
3. Húzogassátok végig rajta a zsírkrétát az OLDALÁVAL, nem a hegyével. Pár lapos húzás után előjön az erek rajzolata.
4. Festékekkel is megy: kenjétek be vékonyan a levél fonákját, fordítsátok a papírra, nyomjátok le a tenyereitekkel, és egyben emeljétek fel.

Melyik levél jó

A frissen lehullott, még hajlékony levél. A ropogósra száradt morzsolódik, a nedves pedig nem fogadja be a festéket. Nyomathoz az erős erezetű levél válik be: tölgy, juhar, platán.

Levélállatok ragasztóval

Ragasszatok egy nagy levelet a lapra, az lesz a test, fölé egy kisebbet fejnek, arra két papírpöttyöt szemnek. Hegyes csúcsú levélből róka lesz, kerekből maci. Ha a nagy levelet az oldalára fordíttjátok, hal lesz belőle. Két levél egymással szemben pillangó, sok apró levél egymásra rétegezve pedig süni.

Amivel vigyázni kell

Ne szedjétek levelet az útpadkáról és a kutya-futtató mellől, és a munka után mindenki mosson kezet. Az ismeretlen bogyót hagyjátok a helyén: több őszi bogyó mérgező. A vasaló és a ragasztópisztoly tízéves korig felnőtt kezében van, tíz év fölött is csak felnőtt mellett.

RÖGZÍTÉS, TÁROLÁS, HIBÁK

és ki mit csinálhat magától

MI MIHEZ

Mit ragasztotok	Mivel	Miért
Gesztenye gesztenyéhez	Fogpiszkáló, fúrt lyukba	a ragasztó nem tart a sima héjon
Makk-kupak tobozra	ragasztópisztoly, felnőttel	görbe felület, azonnal kötnie kell
Papír és levél terméshez	folyékony ragasztó	elég erős, és kötés előtt még igazítható
Bármi bármihez, óvodásokkal	gyurmaragasztó	nem hegyes, nem forró, szétszedhető
Préselt levél lapra	ragasztóstift vékonyan	a folyékony ragasztótól felhullámosodik

HA VALAMI ELROMLIK

Amit látsz	Miért	Mit csinálj
Megrepedt a gesztenye fúrás közben	kiszáradt, vagy túl vastag a fúró	végül vékonyabb szerszámmal, és a frissebb darabokkal kezd
Szétesik a báb	a lyuk túl nagy a pálcához	egy csepp ragasztó a lyukba, vagy vastagabb pálcát
Fehér, pihés folt a terméseken	nem száradt át	a penészes darabot dobjátok ki, a többit szárítsátok tovább szellős helyen
Megbarnult, széttöredezett a levél	túl gyorsan száradt, vagy régen hullott le	frissen hullott levéllel kezd, és tedd présbe még aznap

Meddig áll el

Száraz, szellős helyen a termés hónapokig kitart, de a gesztenye pár hét alatt elveszti a fényét, és kicsit összemegy. A fényét átlátszó kézműves lakk megőrzi. A lakkra ugyanaz a szabály áll, mint a ragasztópisztolyra: tízéves korig felnőtt kezében van, és mindig nyitott ablaknál. Zárt műanyagdobozban egyik termés sem tárolható, mert ott bepenészedik. Kartondoboz vagy vászonzsák a jó.

Ki mit csinálhat

3–5 év: gyűjtés, mosás, válogatás, ragasztás gyurmaragasztóval, levélnyomat zsírkrétával. Fogpiszkáló és fúrás még nem. A termés ebben a korban végig felnőtt szeme előtt marad, mert ilyenkor még minden a szájba kerül.

6–9 év: összeállítás előre kifúrt darabokból, gyerekolló, folyékony ragasztó, préselés. A fúrás és a ragasztópisztoly marad a felnőtté.

10–12 év: az egész munka, a fúrással és a ragasztópisztollyal együtt, de végig felnőtt mellett.

13 évtől: önállóan dolgozhat. A lakozáshoz nyisson ablakot, a vasalót pedig ne hagyja bekapcsolva.